

Οδηγίες προς τους/τις Εκπαιδευτικούς σχετικά με την χρήση των εφαρμογών.

Ηλιοπούλου Μαρία

Εκπαιδευτικός Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, Msc στις Ψηφιακές Εφαρμογές στην Εκπαίδευση των STEM

Θεματική: Το Ολοκαύτωμα των Εβραίων

Εμπλεκόμενα Γνωστικά Αντικείμενα:

Ιστορία, Γλώσσα, Θρησκευτικά, Κοινωνιολογία, Γεωγραφία

Θεματικές

- ✓ Η ιστορία των Εβραίων στην Ελλάδα και το έργο τους.
- ✓ Μελέτη λογοτεχνικών έργων που σχετίζονται με το Ολοκαύτωμα.
- ✓ Το έργο της Εκκλησίας και η στάση της σε αυτό το γεγονός.
- ✓ Ποια τα θρησκευτικά πιστεύω των Εβραίων και ποιες οι διαφορές τους με τη δική μας θρησκεία (ορθόδοξοι χριστιανοί);
- ✓ Τα δικαιώματα των ανθρώπων.
- ✓ Πόσο εύκολα παραβιάζονται τα ανθρώπινα δικαιώματα;
- ✓ Ποια δικαιώματα καταπατήθηκαν στην περίπτωση των Εβραίων;
- ✓ Ποια είναι τα Δικαιώματα και οι Υποχρεώσεις που έχουμε και ως άνθρωποι;
- ✓ Μελετάνε την καταγωγή και την πορεία αυτών των ανθρώπων που έπαιξαν ρόλο κατά το Ολοκαύτωμα.

Το Ολοκαύτωμα των Εβραίων

Πρώτη και δεύτερη δραστηριότητα (Πρόσωπα)

Σε αυτή την άσκηση οι μαθητές καλούνται είτε ατομικά είτε με την ομάδα τους να τοποθετήσουν σημαντικές προσωπικότητες που έπαιξαν βασικό ρόλο στην ιστορία των Εβραίων ή κρίσιμα γεγονότα στην περιοχή που αναγράφεται το όνομα της κάθε ιστορικής μορφής. Οι μαθητές, εφόσον έχουν πραγματοποιήσει όλες τις συνδέσεις των ονομάτων με τα πρόσωπα, «κλικάρουν» το μπλε κουμπί που βρίσκεται στη δεξιά κάτω γωνία της οθόνης. Με αυτό τον τρόπο μπορούν να

ελέγχουν αν οι συνδέσεις τους είναι σωστές ή λανθασμένες. Στην περίπτωση που αυτές είναι λανθασμένες, εμφανίζουν κόκκινο περίγραμμα και εάν είναι σωστές, το περίγραμμά τους γίνεται πράσινο.

Η δραστηριότητα αυτή πραγματοποιείται μετά την παράδοση του εκάστοτε μαθήματος. Δύναται ο εκπαιδευτικός να κοινοποιήσει αυτές τις δραστηριότητες στους/στις μαθητές/-τριες με σκοπό να τις επεξεργαστούν και στο σπίτι τους, στοχεύοντας στην αναγνώριση των βασικών ιστορικών προσώπων που μελετούν.

Η δεύτερη δραστηριότητα είναι της ίδιας μορφολογίας με την πρώτη. Η διαφορά τους έγκειται στα διαφορετικά πρόσωπα και στο ότι η δεύτερη δραστηριότητα είναι σχεδιασμένη στην αγγλική γλώσσα.

Τρίτη δραστηριότητα (Σταυρόλεξο)

Στην τρίτη δραστηριότητα, υπάρχει ένα σταυρόλεξο, το οποίο μπορεί να πραγματοποιηθεί είτε σε ομάδες είτε ατομικά στην αίθουσα πληροφορικής του σχολείου ή, εναλλακτικά, ως εξάσκηση στο σπίτι.

Η συμπλήρωση του σταυρόλεξου πρέπει να γίνεται με κεφαλαία γράμματα, χωρίς τόνους, και, στην περίπτωση που η απάντηση αποτελείται από δύο λέξεις, αυτές γράφονται χωρίς κενό ανάμεσά τους.

Πατώντας σε ένα κουτί του σταυρόλεξου, εμφανίζεται στην οθόνη μια ερώτηση και οι θέσεις των γραμμάτων της απάντησης. Κάθε φορά, ο χρήστης της εφαρμογής προσπαθεί να συμπληρώσει τα σωστά γράμματα στις πράσινες, φωτεινές ενδείξεις που αντιστοιχούν στη θέση κάθε γράμματος της λέξης. Οι περισσότερες ερωτήσεις συνοδεύονται από οπτικό υλικό, δηλαδή μια φωτογραφία που λειτουργεί επεξηγηματικά, διευκολύνοντας την κατανόηση της ερώτησης.

Τέταρτη δραστηριότητα (Διαδραστικό βίντεο)

Στην τέταρτη δραστηριότητα οι μαθητές παρακολουθούν οπτικοακουστικό υλικό, δηλαδή ένα βίντεο, στο οποίο έχουν ενσωματωθεί διάφορες διαδραστικές λειτουργίες. Πατώντας το κουμπί της έναρξης, το βίντεο αρχίζει να παίζει και σταματάει αυτόματα σε ορισμένα σημεία. Τα σημεία στα οποία γίνεται παύση εμφανίζονται στην μπάρα ροής του βίντεο με σχήμα σταγόνας και γκρι χρώμα. Σε κάθε παύση οι μαθητές, είτε ατομικά είτε σε ομάδες, καλούνται είτε να απαντήσουν σε ερωτήσεις σχετικές με το περιεχόμενο που προβλήθηκε είτε να λάβουν συμπληρωματικές πληροφορίες. Οι λειτουργίες αυτές έχουν τρεις μορφές:

1. **Ερωτήσεις κλειστού τύπου** (multiple choice questions),
2. **Ερωτήσεις ανάπτυξης, ανοιχτού τύπου** (open-ended questions),
3. **Σημείωση:** Αυτή η τρίτη επιλογή αποτελεί ένα χρήσιμο εργαλείο για τον εκπαιδευτικό, καθώς του δίνεται η δυνατότητα να προσθέσει μια σημείωση, εικόνα ή σύνδεσμο με συμπληρωματικές πληροφορίες που δεν υπήρχαν στο βίντεο, αλλά σχετίζονται με το περιεχόμενο που παρουσιάστηκε.

Αυτή η δραστηριότητα προσφέρει στον εκπαιδευτικό ένα σημαντικό εργαλείο αξιολόγησης κατά την παράδοση του μαθήματος, αφού επιτρέπει την άμεση εκτίμηση της προσοχής των μαθητών, των γνώσεων που απέκτησαν και αυτών που χρειάζονται περισσότερη ενίσχυση. Ένα επιπλέον πλεονέκτημα είναι ότι ο εκπαιδευτικός μπορεί να αξιολογήσει και τη δική του διδασκαλία, εντοπίζοντας με ευκολία τα σημεία που πιθανώς χρειάζονται βελτίωση, λόγω των ερωτήσεων-παύσεων. Αν τα παιδιά δυσκολεύονται να απαντήσουν σε συγκεκριμένες ερωτήσεις, αυτό μπορεί να σημαίνει ότι το συγκεκριμένο σημείο χρήζει περισσότερης επεξήγησης, δίνοντας στον εκπαιδευτικό την ευκαιρία να εμβαθύνει περαιτέρω στη γνώση με άλλες μεθόδους, ώστε να φτάσει σε ένα ικανοποιητικό αποτέλεσμα.

Οι μαθητές, όταν συναντούν μια «παύση», καλούνται να απαντήσουν σε μια ερώτηση και έχουν τρεις επιλογές:

- **Rewatch:** Επιλέγουν να παρακολουθήσουν το απόσπασμα ξανά, πριν απαντήσουν.
- **Skip:** Αν δεν μπορούν να απαντήσουν, προχωρούν στις επόμενες ερωτήσεις και επιστρέφουν σε αυτήν αργότερα.
- **Submit:** Υποβάλλουν την απάντησή τους και, εφόσον την επιβεβαιώσουν, προχωρούν στην επόμενη ερώτηση.

Οι απαντήσεις των μαθητών εμφανίζονται με δύο διαφορετικά χρώματα, ανάλογα με την ορθότητά τους. Συγκεκριμένα, αν η απάντηση είναι σωστή, το σημείο-σταγόνα στην μπάρα ροής γίνεται πράσινο, ενώ, αν είναι λανθασμένη, γίνεται κόκκινο. Στις ερωτήσεις τύπου «σημειώσεων», όπου δεν υπάρχει σωστή ή λανθασμένη απάντηση, η σταγόνα παραμένει γκρι, καθώς ο σκοπός είναι να ενισχυθεί η συζήτηση στο πλαίσιο της τάξης

Πέμπτη δραστηριότητα (Πριν και μετά)

Είναι αναμενόμενο ότι, μετά από το Ολοκαύτωμα που βίωσαν οι Εβραίοι, αντιμετωπίζουν έναν βαθύ και βαρύ πόνο, καθώς δεν είναι καθόλου εύκολο για τους επιζώντες αυτού του τραύματος να μπουν στη διαδικασία να ξαναχτίσουν και να ξαναδημιουργήσουν τις ζωές τους από το μηδέν. Βασιζόμενοι όμως στο ρητό "Όταν μοιράζεσαι τη χαρά σου, η χαρά γίνεται διπλάσια, και όταν μοιράζεσαι τη λύπη σου, αυτή μειώνεται", οι Εβραίοι προχώρησαν στη διοργάνωση ομαδικών γάμων. Αυτή η πρακτική φανερώνει την ανάγκη τους για επιβίωση, για ζωή και για τη διαμόρφωση ενός μέλλοντος για τον εβραϊκό λαό. Μέσα από αυτήν τη χαρούμενη τελετή, η εβραϊκή κοινότητα μπορούσε να γιορτάσει, να αποδείξει στους ίδιους τους επιζώντες ότι είναι ζωντανοί επομένως, ότι πρέπει να δημιουργήσουν νέες. Οι ομαδικοί αυτοί γάμοι συνέβαλλαν στην ηθική τόνωση των επιζώντων.

Συνοψίζοντας, οι ομαδικοί γάμοι που πραγματοποίησαν οι Εβραίοι αποτέλεσαν έναν τρόπο να απαλύνουν το τραύμα τους, να ενωθούν με την κοινότητά τους και να προχωρήσουν στο μέλλον με ελπίδα για την εβραϊκή κοινότητα.

Σε αυτή τη δραστηριότητα, εξετάζεται μια φωτογραφία από έναν ομαδικό γάμο Εβραίων, η οποία αντιπαραβάλλεται με τις φωτογραφίες από γάμους που πραγματοποιούνταν πριν από τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, δηλαδή πριν από την εμπειρία του Ολοκαυτώματος. Ο εκπαιδευτικός ανοίγει μία συζήτηση σχετικά με όσα παρατηρούν οι μαθητές στις δύο εικόνες, προτρέποντάς τους αρχικά να συγκρίνουν τον αριθμό των ατόμων, δηλαδή έναν ομαδικό γάμο στην πρώτη και έναν ατομικό γάμο στη δεύτερη. Ένα άλλο σημαντικό χαρακτηριστικό που μπορεί να σχολιαστεί στην τάξη είναι οι εκφράσεις και τα βλέμματα των εικονιζόμενων προσώπων. Στην πρώτη φωτογραφία, όπου ο γάμος είναι ατομικός, τα πρόσωπα δείχνουν πιο ευτυχισμένα και χαμογελαστά (όσο το επιτρέπει η μόδα της εποχής), ενώ στη δεύτερη, όπου ο γάμος είναι ομαδικός, παρά το χαρμόσυνο γεγονός, τα πρόσωπα φαίνονται σκυθρωπά και μελαγχολικά.

Σε δεύτερο επίπεδο, μπορεί να συζητηθεί η οικονομική κατάσταση των εικονιζόμενων ατόμων. Στην ατομική φωτογραφία διακρίνεται ότι τα πρόσωπα ανήκουν σε ευκατάστατες οικογένειες, κάτι που φαίνεται από την περιποιημένη ενδυμασία, τα κοστούμια, τα φορέματα και τις ανθοδέσμες που κρατάει η νύφη και οι παράνυφοι. Στη φωτογραφία του ομαδικού γάμου, όμως, η ένδυση και ο στολισμός των περισσότερων νεονύμφων είναι σχεδόν πανομοιότυποι, γεγονός που αναδεικνύει τις δυσκολίες και τη χαμηλότερη οικονομική δυνατότητα των συμμετεχόντων.

Τέλος, ένα ακόμα χαρακτηριστικό που μπορεί να συγκριθεί στις δύο φωτογραφίες είναι η ύπαρξη ή μη τρίτων προσώπων. Στην ατομική φωτογραφία, παρευρίσκονται μόνο το ζευγάρι και οι παράνυφοι, ενώ στον ομαδικό γάμο διακρίνουμε την παρουσία τρίτων προσώπων, όπως παιδιών και άλλων ενηλίκων, κάτω αριστερά και πάνω δεξιά στη φωτογραφία.

Με αυτόν τον τρόπο, χρησιμοποιώντας τη μπάρα σύγκρισης που υπάρχει ανάμεσα στις δύο φωτογραφίες, η ολομέλεια της τάξης μπορεί να συζητήσει τα παραπάνω σημεία. Έτσι, τα παιδιά θα κατανοήσουν, αφενός, το βάθος του τραύματος που προκάλεσε το Ολοκαύτωμα και, αφετέρου, τη σημασία των χαρμόσυνων ή και θλιμμένων κοινωνικών γεγονότων, που, μέσα από την κοινωνική συνύπαρξη, μπορούν να συμβάλουν στην ανακούφιση από τον πόνο.

Έκτη δραστηριότητα (Χρονογραμμή)

Στην επόμενη δραστηριότητα υπάρχει η γνωστή χρονογραμμή. Το ιστορικό γεγονός που μελετάται είναι το Ολοκαύτωμα των Εβραίων, και η χρονογραμμή αυτή εκτείνεται από το 1933 έως το 1941. Οι μαθητές και οι μαθήτριες καλούνται να τοποθετήσουν τις εικόνες που έχουν μπροστά τους στη σωστή ημερομηνία είτε σύροντας την εικόνα στη μπάρα της χρονογραμμής είτε πατώντας την ένδειξη προσθήκης ή αφαίρεσης που θα υπάρχει στην εικόνα. Οι μαθητές μπορούν να πατήσουν πάνω στην εικόνα για να τη δουν καλύτερα και, παρατηρώντας την, να καταλάβουν σε ποιο ιστορικό γεγονός αναφέρεται. Στην περίπτωση που δυσκολεύονται, κάθε εικόνα συνοδεύεται από μια περιγραφή, η οποία εμφανίζεται με την ένδειξη "info" (i). Όταν ο/η μαθητής/τρια περνά τον κέρσορα πάνω από το i, ακούγεται η περιγραφή της εικόνας.

Αφού τοποθετηθούν όλα τα γεγονότα στις σωστές ημερομηνίες, οι χρήστες της εφαρμογής πατούν το μπλε κουμπί επιβεβαίωσης των απαντήσεων, που βρίσκεται στην κάτω δεξιά γωνία. Οι εικόνες που τοποθετήθηκαν στη σωστή ημερομηνία αποκτούν πράσινο περίγραμμα, ενώ οι λανθασμένες αποκτούν κόκκινο.

Μια τέτοια δραστηριότητα είναι εξαιρετικά επιβοηθητική, καθώς ενεργοποιεί περισσότερες αισθήσεις (οπτική, ακουστική) σε σύγκριση με την παραδοσιακή διδασκαλία. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα τα ιστορικά αυτά γεγονότα να αποτυπώνονται και να εμπεδώνονται καλύτερα στο χρονικό πλαίσιο που μελετούν τα παιδιά.

Έβδομη δραστηριότητα (Ψηφιακός χάρτης)

Ο ψηφιακός, διαδραστικός αυτός χάρτης δημιουργήθηκε με τη χρήση Γεωγραφικών Συστημάτων Πληροφοριών (GIS) και παρουσιάζει τις εβραϊκές κοινότητες στη χώρα μας πριν και μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο.

Ο χάρτης αυτός συνδυάζει δύο άλλους - μη διαδραστικούς - χάρτες, των οποίων η ενοποίηση έχει ως αποτέλεσμα την παρούσα διαδραστική απεικόνιση.

Όταν ο χρήστης ανοίγει τον ψηφιακό χάρτη, στα δεξιά και στα αριστερά της οθόνης υπάρχουν μπάρες εργαλείων. Στην αριστερή πλευρά, και συγκεκριμένα στην κατηγορία "θεματικά επίπεδα," εμφανίζονται τα χαρτογραφικά επίπεδα, δηλαδή οι εβραϊκές κοινότητες που υπήρχαν πριν από τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο και εκείνες που υπήρχαν μετά τον πόλεμο. Δίπλα σε κάθε κατηγορία υπάρχει το σύμβολο του "ματιού" για την ενεργοποίηση ή απενεργοποίηση της εμφάνισης κάθε επιπέδου στον χάρτη. Όταν η επιλογή ενεργοποιείται, τα αντίστοιχα χαρτογραφικά επίπεδα εμφανίζονται στην επιφάνεια του χάρτη, ενώ απενεργοποιώντας την επιλογή εξαφανίζονται τα σημεία και οι πληροφορίες του επιπέδου.

Ο ψηφιακός αυτός χάρτης συγκεντρώνει όλα τα δεδομένα από τους δύο μη διαδραστικούς χάρτες, επιτρέποντας την άμεση και εύκολη μελέτη των στοιχείων. Μία πρώτη μελέτη που γίνεται διακριτή αφορά τους διαφορετικούς τύπους εβραϊκών κοινοτήτων: Σεφαραδίτικη, Ρωμανιώτικη και Μικτή κοινότητα. Κάθε τύπος κοινότητας απεικονίζεται με ξεχωριστό χρώμα: η Σεφαραδίτικη με πορτοκαλί, η Ρωμανιώτικη με πράσινο και η Μικτή με μωβ.

Χάρη σε αυτόν τον χάρτη μαθητές και εκπαιδευτικοί μπορούν εύκολα να κάνουν συγκρίσεις τόσο σε σχέση με τον χρόνο (πριν και μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο) όσο και μεταξύ των κοινοτήτων, απαντώντας σε ερωτήματα όπως: «Ποια κοινότητα ήταν πολυπληθέστερη;», «Ποια κοινότητα είχε τον μικρότερο αριθμό μελών;», «Πώς μεταβλήθηκε ο αριθμός των κοινοτήτων πριν και μετά τον πόλεμο;» Ο διαδραστικός χάρτης επιτρέπει στον χρήστη, πατώντας σε συγκεκριμένα σημεία, να λάβει πληροφορίες για το επιλεγμένο σημείο.

Ο χάρτης αυτός είναι αναρτημένος στο διαδίκτυο και δεν απαιτεί αποθήκευση της εικόνας του σε υπολογιστή ή USB, καθώς είναι προσβάσιμος ηλεκτρονικά.

Όγδοη δραστηριότητα (Σταυρόλεξο)

Όπως και η τρίτη δραστηριότητα, έτσι και η όγδοη λειτουργεί με τον ίδιο τρόπο. Τα παιδιά, είτε σε ομάδες είτε ατομικά, στο σχολείο ή στο σπίτι, μπορούν να

χρησιμοποιήσουν αυτό το σταυρόλεξο για να εμπεδώσουν καλύτερα την ιστορία που σχετίζεται με τη ζωή των Ελλήνων Εβραίων και το Ολοκαύτωμα.

Ένατη δραστηριότητα (Σωστό /Λάθος)

Η ένατη δραστηριότητα περιλαμβάνει ερωτήσεις σωστού-λάθους. Η θεματική της ψηφιακής αυτής δραστηριότητας διαπραγματεύεται τη ζωή των Εβραίων στην Ελλάδα. Συγκεκριμένα οι μαθητές, είτε κατά μόνες είτε με τους συμμαθητές τους, καλούνται να χαρακτηρίσουν τις προτάσεις που βλέπουν ως σωστές ή λανθασμένες. Εφόσον ορίσουν τις προτάσεις, προχωρούν στον έλεγχο των απαντήσεών τους. Με τον έλεγχο αυτόν, ανεξαρτήτως της απάντησης του χρήστη, πάντα εμφανίζεται η ανάλογη, σχετική με την ερώτηση, ανατροφοδότηση. Στην τελευταία διαφάνεια της παρουσίασης υπάρχει μια διαφάνεια που αναγράφει συνολικά τη βαθμολογία και αναδεικνύει ακριβώς τα αποτελέσματα των ερωτήσεων.

Δέκατη δραστηριότητα

Στη δέκατη δραστηριότητα οι χρήστες της εφαρμογής έρχονται σε επαφή με ένα οπτικό δεδομένο. Η εικόνα αυτή είναι η διαταγή του Στρατηγού Στρουπ, Αρχηγού των Ες-Ες και της Αστυνομίας στην Ελλάδα, προς τους Εβραίους της γερμανικής ζώνης κατοχής, σχετικά με την υποχρέωση δήλωσης των κατοικιών τους και την εφαρμογή περιοριστικών μέτρων.

Μετά από μια εποικοδομητική συζήτηση που μπορεί να προκύψει με αυτή την εικόνα ανάμεσα στα παιδιά και τον εκπαιδευτικό, τα παιδιά, είτε ως ομάδα είτε ατομικά, καλούνται να συμπληρώσουν τις προτάσεις-κείμενο που ακολουθεί στον υπολογιστή τους (μέσα στην αίθουσα της πληροφορικής). Πατώντας πάνω στα κενά, εμφανίζονται οι διαθέσιμες επιλογές λέξεων.